

นโยบายและยุทธศาสตร์

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๐.๑๑๓

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๖๙๑น

นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ : ๒๕๕๔

๔๐ หน้า

๑. การปฏิรูปการศึกษา-ไทย ๒. การพัฒนาอาชีวศึกษา

๓. ชื่อเรื่อง

นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ ๔๓/๒๕๕๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑

สิงหาคม ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์

๓,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่

สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทร ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๕, ๒๕๑๗

Website : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น

๓๒/๙๙ ซอยรามอินทรา ๖๕ ถนนรามอินทรา

แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๒๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๕๐๙ ๔๔๙๙ โทรสาร ๐๒ ๕๐๙ ๔๕๔๖

คำนำ

คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.) ซึ่งมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา โดยให้มีหน้าที่จัดทำ ข้อเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในประเด็นการพัฒนาอาชีวศึกษา ประสานและให้คำแนะนำ คำปรึกษา การดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงาน รวมทั้งรายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ เป็นประธาน พร้อมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการ ได้จัดให้มีการประชุมพิจารณา กลั่นกรองการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ รวม ๓ ครั้ง เพื่อนำเสนอต่อ คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.) เพื่อพิจารณา

คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อเสนอของคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ดังต่อไปนี้

นโยบายที่ ๑ มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

นโยบายที่ ๒ พัฒนาครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ ครูสาขาขาดแคลน

นโยบายที่ ๓ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่

นโยบายที่ ๔ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีพศึกษา ขอขอบคุณผู้แทนจากทุกภาคส่วน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ร่วมระดมความคิดเห็นในการจัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีพศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ด้านการพัฒนาอาชีพศึกษา

สารบัญ

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. กลุ่มเป้าหมาย	๓
๔. หลักการ	๔
๕. นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีวศึกษา	๑๒
นโยบายที่ ๑ มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้ตอบสนอง ความต้องการของตลาด	๑๒
นโยบายที่ ๒ พัฒนาครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ ครูสาขาขาดแคลน	๑๖
นโยบายที่ ๓ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่	๑๙
นโยบายที่ ๔ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่	๒๑

ภาคผนวก

- คำสั่งคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ๒๙
- คณะทำงานฝ่ายสนับสนุนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๓๑

นโยบายและยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.) ซึ่งมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวม ๑๔ คน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) จัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑) ในประเด็นการพัฒนาอาชีวศึกษา

๒) ประสานและให้คำแนะนำ คำปรึกษาการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในประเด็นการพัฒนาอาชีวศึกษา

๓) รายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

๔) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาเห็นสมควร และ

๕) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สองมอบหมาย

ในการจัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา คณะ อนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ได้จัดประชุมระดมความคิด เห็นจากคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อ พิจารณาข้อมูลทั้งด้านความต้องการกำลังคน และความสามารถในการผลิต กำลังคนด้านอาชีวศึกษา จำนวน ๓ ครั้ง อีกทั้งได้ศึกษารวบรวมข้อมูล สภาพปัจจุบัน และปัญหาที่พบด้านกำลังคนอาชีวศึกษา จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศ”^๑ รายงานผลการศึกษา “แนวโน้มความต้องการ แรงงานในช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗”^๒ แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ แผนแม่บทด้านแรงงาน และทิศทางของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) จากนั้น ได้สังเคราะห์จัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

๒. วัตถุประสงค์ในการกำหนดข้อเสนอนโยบาย

๒.๑ เพื่อให้ได้นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

๒.๒ เพื่อเป็นกรอบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

^๑สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศ/กรุงเทพฯ: สกศ., ๒๕๕๓

^๒กระทรวงแรงงาน. แนวโน้มความต้องการแรงงานในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗/กรุงเทพฯ: ๒๕๕๒

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่ม และเพื่อให้เข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง จึงขอทบทวนความหมายของ “การอาชีวศึกษา” ตามพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

มาตรา ๔ “การอาชีวศึกษา” หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและ ภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทาง ปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า “การอาชีวศึกษา” หมายความว่า กระบวนการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพตามความต้องการ ของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาอาชีวศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จึงมีได้หมายความถึง ผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้สอน และผู้กำกับนโยบายในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ผู้ประกอบการในตลาดแรงงาน กลุ่มผู้ประกอบการซึ่งเป็นกำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี สามารถแสดงให้เห็นได้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๑ : กลุ่มเป้าหมายด้านอาชีวศึกษา

๔. หลักการ

นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการเรียนการศึกษาวិชาเฉพาะเพื่อให้เกิดความชำนาญ คำว่า “อาชีวศึกษา” ปรากฏเป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๙^๓ หมายถึง การศึกษาวิชาชีพซึ่ง

^๓ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ๒๕๕๔

จัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยกรรม เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมต่างๆ ลักษณะเฉพาะด้านการศึกษาอันเป็นอัตลักษณ์ของการอาชีวศึกษาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นการศึกษาซึ่งมุ่งผลิตกำลังคนที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อให้ไปประกอบวิชาชีพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศ ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศมาโดยตลอด นับตั้งแต่มีแผนการศึกษาแห่งชาติ จนถึงปัจจุบัน การผลิตและพัฒนากำลังคนผ่านระบบการอาชีวศึกษา ถือเป็นมาตรการอันสำคัญในยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งได้รับมติเห็นชอบจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓^๕ เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และความรู้ความสามารถให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ภาวะเศรษฐกิจ และการรวมกลุ่มเขตเสรีทางการค้าตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า

“ระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศมีความสอดคล้องกับความต้องการและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน”

ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มีการกำหนดเป้าหมายในปี ๒๕๖๑ ไว้ดังนี้

๑. มีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ และมีการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
๒. การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการรับรองสมรรถนะความรู้

^๕ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขที่ นร ๐๕๐๖/๒๕๐๐๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

๓. ขยายการศึกษาระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา และการฝึกงานให้มากขึ้น โดยมีสัดส่วนผู้เรียนในระบบทวิภาคี และสหกิจศึกษา เป็นร้อยละ ๓๐ ของผู้เรียนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

๔. สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น โดยมีสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา : สามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น ๖๐ : ๔๐

๕. กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖๕ และมีสมรรถนะตามวิชาชีพตามมาตรฐาน

การผลิตและพัฒนากำลังคนนี้ ถือเป็นยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ ๑ ใน ๙ ประเด็นของ “ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” อันเป็นกลไกอันก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ ในปี ๒๕๖๑^๕ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ”

นอกจากนี้ การผลิตและพัฒนากำลังคน ในห้วงเวลาแห่งการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ยังนับเป็นห้วงเวลาที่สำคัญเพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมรับกับสถานการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภูมิภาคอาเซียน ตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน^๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เสนอให้สร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากการเคลื่อนย้ายกำลังแรงงานเสรีนี้ โดยเน้นการให้

^๕ ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑ : ยุทธศาสตร์และมาตรการในการปฏิรูปการศึกษาใน ๙ ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การผลิตและพัฒนาครู คุณภาพการบริหารจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วม การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การผลิตและพัฒนากำลังคน การเงินเพื่อการศึกษา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กฎหมายการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

^๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๔

ความสำคัญกับการผลิตกำลังคนเพื่อเป็นฐานในสาขาการผลิตหลักอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะกำลังคนระดับปฏิบัติการและช่างต่างๆ รวมทั้งการผลิตกำลังคนเพื่อสนับสนุนภาคบริการของประเทศ รวมทั้งการจัดระบบเพื่อเตรียมการรับคนที่เข้ามาในประเทศไทยและคนไทยที่จะออกไปต่างประเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับคนกลุ่มต่างๆ การจัดทำฐานข้อมูลแรงงานที่มีทักษะฝีมือและแรงงานกึ่งฝีมือของไทยและต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยในสาขาอาชีพสำคัญต่างๆ

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์โดยได้พิจารณาความสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ได้พิจารณาสาเหตุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา ใน ๒ มิติ โดยบททวนจากรายงานการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ”^๗ ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศธ.) ให้จัดทำเพื่อศึกษาความต้องการและวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และส่งเสริม สนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งติดตามผลการผลิต ตลอดจนแก้ไข้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษารายงานการวิจัยดังกล่าว ในมิติของความต้องการกำลังคน (Demand Side) และมิติของการผลิตกำลังคน (Supply Side) พบประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ดังนี้

^๗สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ/กรุงเทพฯ : สกศ., ๒๕๕๓

๑. การผลิตกำลังคนส่วนใหญ่ไม่ได้อิงด้านความต้องการของประเทศ (Demand Driven) สถาบันหรือสถานศึกษาต่างๆ เลือกผลิตกำลังคนไปตามขีดความสามารถทางทรัพยากรของตนเอง (Supply Driven) ทำให้เกิดปัญหาคนว่างงานไปพร้อมๆ กับปัญหาการขาดแคลนกำลังคน

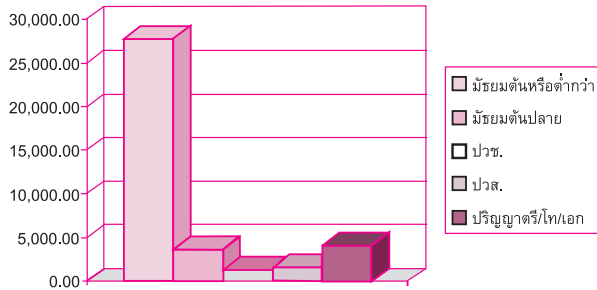
๒. ผลการศึกษาจำนวนกำลังคนที่ขาดแคลน (Skill Shortage) ในปี ๒๕๕๑ พบว่า แรงงานที่ขาดแคลนมากที่สุด คือ แรงงานในด้านการผลิต/แรงงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๕ ของจำนวนแรงงานที่ขาดแคลนทั้งหมด และอาชีพที่ขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในสายอาชีพการผลิตและการบริการ

๓. โครงสร้างตลาดแรงงานที่เป็นอยู่มีลักษณะแหวกกลาง กล่าวคือ มีการใช้แรงงานที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าสูงมาก รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนตรงกลางซึ่งเข้าไปอยู่ฐานรากมีการใช้น้อยที่สุดคือ ปวช. และ ปวส. จากนั้นจึงขยับขึ้นไปที่ปริญญาตรีปริญญาโท ดังที่แสดงในตารางและแผนภาพ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนกำลังแรงงานของประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา ในปี ๒๕๕๑

(หน่วย : พันคน)

ระดับการศึกษา	กำลังแรงงาน
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า	27,722.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3,637.8
ปวช.	1,251.9
ปวส.	1,598.3
ปริญญาตรี/โท/เอก	4,134.1

แผนภาพที่ ๔.๑ จำนวนกำลังแรงงานของประเทศไทย จำแนกตามระดับการศึกษา ในปี ๒๕๕๑^๔

๔. ผู้ที่เรียนจบสายวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประมาณ ๗๕% จะเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรี เนื่องจากต้องการเรียนต่อเพื่อให้ได้เงินเดือนที่สูงขึ้น และมีเพียง ๒๕% เข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงทำให้เกิดสภาพความขาดแคลนแรงงานในระดับกลางรุนแรงมาก

๕. ผู้ที่เรียนในสายวิชาชีพ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี จำนวนหนึ่ง จำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. สมัครงาน เนื่องจากสถานประกอบการบางแห่งไม่ประสงค์จะรับนักศึกษาที่จบระดับปริญญาตรีเข้าทำงาน เพราะต้องจ่ายค่าจ้างในอัตราที่สูงกว่าระดับ ปวช. และ ปวส. นอกจากนี้ พบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องเข้าเรียนหลักสูตรอาชีพระยะสั้นเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ

๖. สถานศึกษาในสายสามัญเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น โดยมีเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทุกสถาน

^๔ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศ/กรุงเทพฯ : สกศ., ๒๕๕๓

ศึกษาในสายสามัญต้องเร่งเพิ่มปริมาณผู้เรียนเพื่อให้ได้ค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบให้มีผู้สมัครเรียนอาชีวศึกษาลดลง

๗. เมื่อวิเคราะห์การผลิตกำลังแรงงานในระดับพื้นที่พบว่า ผู้จบการศึกษาในระดับ ปวช. ปวส. และอุดมศึกษา (ป.ตรี/โท) มีจำนวนมากเกินกว่าความต้องการในพื้นที่ จึงเกิดความไม่สอดคล้องกันในการผลิต ส่วนที่ผลิตเกินความต้องการจำเป็นต้องไปหางานนอกพื้นที่ มีเพียงบางจังหวัดเท่านั้นที่มีการผลิตในสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการ (อุปทาน) มากกว่าจำนวนที่ผลิตได้ (อุปสงค์)

๘. กลุ่มแรงงานระดับมัธยมหรือต่ำกว่าลงมา มีความต้องการกำลังคนมากกว่าคนที่ผลิตได้ แต่ที่ผลิตเกินกว่าความต้องการคือแรงงานสายช่าง ปวช. และ ปวส. ขึ้นไป ซึ่งมีการใช้น้อยในระดับกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาต่ำ อย่างไรก็ตามพบว่าหลายจังหวัดยังขาดแคลนแรงงานระดับบนที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

๙. ปัญหาความไม่สอดคล้องกันในเชิงปริมาณ พบว่า สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาผลิตกำลังคนได้ไม่ตรงกับสาขาที่ตลาดต้องการ ส่วนปัญหาความไม่สอดคล้องเชิงคุณภาพพบว่า ผู้จบด้านอาชีวศึกษาขาดความสามารถด้านสมรรถนะหลัก (Core Competencies) และสมรรถนะด้านสายงาน (Functional Competencies) นอกจากนี้ ยังพบว่าทุกกลุ่มแรงงานยังมีช่องว่าง (GAP) ระหว่างระดับความสามารถด้านต่างๆ ที่มีอยู่กับความคาดหวังของสถานประกอบการ โดยเฉพาะความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ และทักษะในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา

๑๐. คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ สาเหตุเนื่องจากสถานศึกษาจัดการศึกษาโดยไม่ได้ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งการขาดความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และข้อจำกัดของเงินอุดหนุนที่ได้รับ

๑๑. ครูที่สอนในระดับอาชีวศึกษา มีปริมาณและคุณภาพ ไม่สอดคล้องกับภารกิจ ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ทำให้ไม่สามารถ พัฒนาความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

๑๒. ภาพลักษณ์ในการใช้ความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทของ นักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่ม ส่งผลต่อทัศนคติ และการยอมรับของผู้ปกครองและสังคม

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการ กนป. ด้าน การพัฒนาอาชีวศึกษา จึงกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาค่าผลิตกำลังคน ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ ดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

นโยบายที่ ๑ มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้ตอบสนอง ความต้องการของตลาด

นโยบายที่ ๒ พัฒนาครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ ครูสาขาขาดแคลน

นโยบายที่ ๓ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่

นโยบายที่ ๔ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

นโยบายยุทธศาสตร์และกรอบยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในนโยบายแต่ละด้าน ได้แสดงรายละเอียดไว้ในลำดับถัดไป

นอกจากภารกิจ การปฏิบัติอำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อเสนอ นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการ พัฒนาอาชีวศึกษาแล้ว คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ยังมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การดำเนินการติดตาม ประเมินผล นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้าน การพัฒนาอาชีวศึกษา พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.)

ดังนั้น คณะทำงานฝ่ายสนับสนุน จากสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา^๙ จึงได้จัดทำตัวบ่งชี้ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์มาตรการ/กลยุทธ์
จากแผนการขับเคลื่อนที่กำหนดไว้ในแต่ละนโยบาย โดยจะได้แสดงไว้ท้าย
รายละเอียดของแต่ละนโยบายต่อไป

๕. นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีวศึกษา

การกำหนดนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษา ๔ ด้าน ได้มีการทบทวน
สภาพปัญหาในปัจจุบัน ด้านการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงาน
โดยสามารถกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายอาชีวศึกษาสู่
การปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

นโยบายที่ ๑ มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้ตอบ สนองความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านผู้เรียน

ด้านผู้เรียน กลุ่มที่ ๑ “ผู้อยู่ในระบบการศึกษา”

แผนยุทธศาสตร์

- พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกมิติให้สัมพันธ์กับความต้องการของ
ตลาดแรงงาน
- สร้างโอกาสการเรียนรู้ต่ออาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- สนับสนุนให้ผู้เรียนจบ ปวช. สามารถเรียนต่อในระดับ ปวส. ใน
ระบบทวิภาคี
- เตรียมความพร้อมผู้เรียนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับสากล

^๙ รายงานได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข.

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานในระดับสากล
๒. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี
๓. ส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการเรียนต่ออาชีวศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
๔. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยเชื่อมโยงความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
๕. พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน และสังคม ทั้งในประเทศและภูมิภาคอาเซียน
๖. จัดหาแหล่งเงินสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้ที่สนใจและคนเก่งได้ศึกษาในระดับ ปวส. และปริญญาตรีสายปฏิบัติการ

ด้านผู้เรียน กลุ่มที่ ๒ “ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา”

แผนยุทธศาสตร์

- เพิ่มโอกาสการเรียนและการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบการศึกษา (อาทิ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส^{๑๐} ผู้ว่างงาน ฯลฯ)

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา เพื่อให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้
๒. จัดการศึกษาวิชาชีพที่หลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างโอกาสให้แก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ ฯลฯ อย่างทั่วถึง และเสมอภาค

^{๑๐}ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบากมีชีวิตความเป็นอยู่ต่ำกว่าปกติทั่วไป จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้แก่ คนยากจน คนเร่ร่อนไร้ที่อยู่อาศัย บุคคลไร้สัญชาติ และ ผู้พ้นโทษ

๓. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและ
ฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้อยู่ในระบบการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานอื่น
ตามโครงการพระราชดำริ และโครงการตามนโยบายและยุทธศาสตร์

ด้านผู้เรียน กลุ่มที่ ๓ “ประชาชนทั่วไป”

แผนยุทธศาสตร์

- สร้างฐานการค้นพบทักษะของตนเองตั้งแต่วัยเยาว์ ในทุกระดับ
การศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในและนอกระบบ

- สนับสนุนการใช้องค์ความรู้ด้านวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอด
อาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑) พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการ
ทางวิชาชีพแก่ชุมชนและสังคม

๒) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้านอาชีพ

๓) ส่งเสริมผู้มีความสามารถให้มีโอกาสพัฒนาวิชาชีพสูงสุด

๔) พัฒนากำลังคนระดับกลางให้มีความรู้และสมรรถนะได้
มาตรฐาน

๕) ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพตลอดชีวิต ที่เหมาะสมตามศักยภาพ
ของผู้เรียน

๖) ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ไปสู่
ชุมชน และพัฒนาต่อยอดสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพ
การแข่งขันระดับสากล

๗) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อลดช่องว่างและฐานะทางสังคม
ตลอดจนการสร้างความปลอดภัยในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านผู้ปกครองนักเรียน

แผนยุทธศาสตร์

- เร่งปรับภาพลักษณ์ ทักษะคนคิด ค่านิยมและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพ

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑) ส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียน และลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

๒) พัฒนาระบบการแนะแนวเชิงรุกเพื่อให้สามารถเข้าถึง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ภาพลักษณ์เชิงคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมายให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านผู้ประกอบการ

แผนยุทธศาสตร์

- ปรับโครงสร้างค่าตอบแทนสำหรับผู้เรียนจบอาชีวศึกษา โดยยึดสมรรถนะ ในการทำงานมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑) สร้างความตระหนัก ให้ความสำคัญ และยอมรับ ในการร่วมมือกับสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ และผู้จ้างงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพ และทักษะผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ ในการจัดการอาชีวศึกษาที่ได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ

๓) ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามนโยบายที่ ๑

๑. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีสมรรถนะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับคุณลักษณะที่กำหนดภายใต้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
๒. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพิ่มขึ้น
๓. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีงานทำเพิ่มขึ้น
๔. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น
๕. สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา : สามัญศึกษา เพิ่มขึ้น
๖. มีกิจกรรมที่จัดร่วมกับผู้ประกอบการและเครือข่ายที่ส่งผลต่อความสำเร็จในเชิงยุทธศาสตร์
๗. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการในการจ้างงาน
๘. ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

นโยบายที่ ๒ พัฒนาครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ ครูสาขาขาดแคลน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ครูในสถานศึกษา (ครูวิชาชีพ และครูวิชาพื้นฐาน) ครูที่สอนในปัจจุบัน

แผนยุทธศาสตร์

- เพิ่มขีดความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพโดยการฝึกอบรมในสถานประกอบการ และการปรับบทบาทการสอนแนวใหม่
- เพิ่มสมรรถนะครูในการสืบค้น เรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อให้รู้ทันการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

แก้ปัญหาครูขาดแคลน

แผนยุทธศาสตร์

- รับสมัคร/คัดเลือก โดยไม่ต้องรอการสอบบรรจุ
- รับโอนหรือจัดหาผู้มีประสบการณ์มาเป็นครู

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑. พัฒนาศักยภาพพื้นฐาน ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร วิทยาการ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การวิจัยและพัฒนา และการบริหารจัดการของผู้บริหาร ครู บุคลากรการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ เป็นระบบ โดยเชื่อมโยง ความสามารถในงานสอน การพัฒนาวิชาการ และการบริหารจัดการ

๒. พัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อรองรับมาตรฐานสมรรถนะ วิทยฐานะ ของคุรุสภา กศศ. และที่เกี่ยวข้อง

๓. พัฒนาครูในสถานศึกษาทั้งครูวิชาชีพ และครูวิชาพื้นฐาน โดย การปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

๔. พัฒนาศักยภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากรให้มีความทันสมัย และมีความพร้อมในการพัฒนาบุคลากรในหลากหลายรูปแบบ

๕. สร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร ทั้งส่วนกลาง และสถานศึกษา

๖. พัฒนาระบบเครือข่ายการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ผลการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพเพื่อการเพิ่ม ชีตความสามารถของครูอย่างมีประสิทธิภาพ

๗. สร้างแรงจูงใจให้ผู้มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในสาขา อาชีพต่างๆ มาเป็นครู

๘. จูงใจให้คนเก่งและมีใจรักมาเป็นครู โดยรูปแบบความร่วมมือ กับสถาบันอุดมศึกษา การให้ทุนการศึกษาและ/หรือประกันการมีงานทำ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ครูในสถานประกอบการ (ครูฝึก)

แผนยุทธศาสตร์

- สร้างระบบจูงใจ (Incentive) ในการพัฒนาครูฝึกทั้งในระดับบุคคล และสถานประกอบการ

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

- ๑) พัฒนาศักยภาพครูฝึกในสถานประกอบการ
- ๒) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการสร้างระบบแรงจูงใจ (Incentive) ให้กับครูฝึก

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ครูผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น (ครูภูมิปัญญา)

แผนยุทธศาสตร์

- จัดทำทะเบียนครูภูมิปัญญา และใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญ ความชำนาญอย่างคุ้มค่า
- จัดทำระบบบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) วิชาชีพอ

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

- ๑) สร้างระบบการจัดการเรียนรู้ โดยอาศัยครูภูมิปัญญา และสนับสนุนการสร้างแรงจูงใจให้ครูภูมิปัญญาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะฝีมือแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา
- ๒) นำองค์ความรู้ สิ่งประดิษฐ์ระดับชุมชนพัฒนาสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การกำหนดมาตรฐานครูอาชีวศึกษา

แผนยุทธศาสตร์

- จัดทำมาตรฐานครูอาชีวศึกษาโดยเฉพาะเพื่อพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของครูวิชาชีพอ

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

- ๑) พัฒนาระบบการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งส่วนกลาง สถาบัน และสถานศึกษา
- ๒) สร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร

ทั้งส่วนกลาง และสถานศึกษา

๓) พัฒนาระบบเครือข่ายการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและ รายงานผลการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพ ให้มีประสิทธิภาพ

๔) ยกย่องครูและบุคลากรอาชีวศึกษาที่เป็นคนเก่ง และดี พร้อมทั้ง จัดทำทะเบียนประวัติและผลงานเพื่อเป็นแบบอย่าง

ตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามนโยบายที่ ๒

๑. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น
๒. ครูฝึกในสถานประกอบการได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น
๓. ครูมีวิทยฐานะเพิ่มขึ้น
๔. ครูได้รับการเพิ่มประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในสถานประกอบการเพิ่มขึ้น
๕. ครูมีขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและการพัฒนาการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น
๖. ครูภูมิปัญญามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น
๗. มีการกำหนดมาตรฐานครูอาชีวศึกษาแห่งชาติ

นโยบายที่ ๓ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษา แผนยุทธศาสตร์

- สร้างเอกภาพการอาชีวศึกษาของไทย โดยการรวมการกำกับดูแล อาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชนเข้าด้วยกัน รวมทั้งการจัดอาชีวศึกษา ด้วยมาตรฐานที่ทัดเทียม

- ยกกระดับมาตรฐานสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้าน อาชีวศึกษาในระดับต่างๆ เช่น ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับนานาชาติ

เพื่อการพัฒนาที่เหมาะสม

- เพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพใกล้บ้าน

- เพิ่มการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ เพื่อสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑) พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการและกำหนดภารกิจที่ชัดเจน ภายใต้กฎหมายระเบียบข้อบังคับที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบัน

๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือและใช้ทรัพยากรร่วมกัน

๓) บริหารจัดการ ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีธรรมาภิบาลโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔) พัฒนาระบบการตรวจสอบภายในและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา

๕) พัฒนากฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องที่มุ่งประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นหลัก เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๖) สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาต่างๆ มีการพัฒนาคุณภาพและการแข่งขันในเชิงคุณภาพ

๗) สร้างและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนที่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงและถ่ายโอนความรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๘) สนับสนุนทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การเพิ่มจำนวนสถานศึกษาในระบบทวิภาคี

แผนยุทธศาสตร์

- เน้นการจัดอาชีวศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยมุ่งจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของตลาดแรงงานมากกว่าจัดตามศักยภาพของสถานศึกษา

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑) ปรับระบบความร่วมมือและเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนรวมทั้งจัดให้มีศูนย์ข้อมูลกำลังคนด้านอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างเหมาะสม

๒) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนทวิภาคี ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการภาคเอกชน

ตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามนโยบายที่ ๓

๑. สถานศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัด ไม่ต่ำกว่าระดับดี เพิ่มขึ้น

๒. สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพภายนอก สมศ.

๓. มีแหล่งเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาในสายวิชาชีพที่ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น

๔. มีศูนย์การเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน

๕. สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีมากขึ้น

นโยบายที่ ๔ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ การผลิตกำลังคนตามความต้องการของตลาด

แผนยุทธศาสตร์

- จัดทำ School Mapping/Skill Mapping เพื่อกำหนดนโยบาย และผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการ

- จัดโครงสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ และการประเมินผลสำเร็จจากสมรรถนะ เพื่อผลิตกำลังคนให้ได้คุณภาพ มาตรฐานตามที่ต้องการ

- จัดระบบการคาดการณ์และการวางแผนความต้องการกำลังคน ร่วมกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้าน กำลังคนอย่างเป็นรูปธรรม

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

๑) สนับสนุน และส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันในการพัฒนา และการวางแผนความต้องการกำลังคน ระหว่างภาครัฐ ผู้ประกอบการ และ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และ บูรณาการระบบข้อมูล

๓) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการอาชีวศึกษาทางไกล

๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการ เครือข่ายงานวิจัย และจัดการ องค์ความรู้อาชีวศึกษาทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

๕) พัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๖) นำองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้พัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการและการเรียนการสอน

๗) พัฒนาระบบเครือข่ายการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๑ การสร้างแรงจูงใจให้เห็นประโยชน์ของการศึกษา สายอาชีพ

แผนยุทธศาสตร์

- กำหนดมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ และทำข้อตกลงร่วมกับภาคเอกชนในการกำหนดคำตอบแทนให้ผู้ผ่านมาตรฐานในแต่ละระดับ
- เร่งปรับค่าใช้จ่ายและการลงทุนทางการศึกษาวิชาชีพ ที่เหมาะสมกับการฝึกและพัฒนาทักษะผู้เรียน

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

- ๑) ปรับเจตคติ และค่านิยมให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนสายอาชีพ
- ๒) พัฒนาคุณภาพเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมมีจิตอาสาใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม กล้าแสดงออกในแนวทางที่เหมาะสม และมีภาพลักษณ์เป็นที่ยอมรับของสังคม
- ๓) ส่งเสริมการจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร และปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาการอาชีวศึกษา
- ๔) ปรับปรุงระบบการลงทุนทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนสายอาชีพ
- ๕) ส่งเสริม/พัฒนาการวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ อย่างมีประสิทธิภาพ และถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพสู่สากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๒ ด้านการสนับสนุนผู้เรียน และอื่นๆ เช่น แหล่งเงินทุน จาก กยศ.

แผนยุทธศาสตร์

- ขอรับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษในอัตราเทียบเท่าระดับปริญญาตรี

มาตรการ/กลยุทธ์ ซึ่งเป็นกลไกสนับสนุนแผนการขับเคลื่อนดังกล่าว มีดังนี้

- ๑) ผลักดันให้การสนับสนุนเงินทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา ให้ได้รับในอัตราที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการศึกษา
- ๒) สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามนโยบายที่ ๔

๑. มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สอดคล้องกับความต้องการทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับสากล

๒. สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการกำลังคน

๓. มีแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งในระดับสถานศึกษา และระดับองค์กร

๔. มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

๕. มีการพัฒนาระบบการวิจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

๖. มีการพัฒนาระบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการจัดอาชีวศึกษา

๗. มีการพัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผล ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

๘. มีการปฏิรูประบบการเงินและค่าใช้จ่ายในการลงทุนการจัดอาชีวศึกษาที่เหมาะสม

๙. มีการจัดหาแหล่งทุน/แหล่งเงินกู้ยืมทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

๑๐. มีการจัดตั้งและบริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีวศึกษา

๑๑. มีเอกภาพในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

จากรายละเอียดข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยคณะกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา ซึ่งได้มีการกำหนดมาตรการ/กลยุทธ์ ตัวบ่งชี้ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กนป. เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ทั้งนี้ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เห็นสมควรให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบ และสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและนำไปสู่การบรรลุตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองต่อไป

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
ที่ ๙/๒๕๕๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

ด้วยการประชุมคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓ มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อช่วยให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัว และ มีความรอบคอบในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๐ (๗) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนา อาชีวศึกษา โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒ นายสรจักร เกษมสุวรรณ	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๔ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๕ นายกสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๖ ม.ล.อโณทัย ชุมสาย	อนุกรรมการ
๑.๗ นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์	อนุกรรมการ
๑.๘ นายสมพงษ์ นครศรี	อนุกรรมการ
๑.๙ นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	อนุกรรมการ
๑.๑๐ นายเขมทัต สุคนธสิงห์	อนุกรรมการ
๑.๑๑ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๑๒ รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/๒. อำนาจหน้าที่...

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ จัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในประเด็นการพัฒนาการอาชีวศึกษา

๒.๒ ประสานและให้คำแนะนำ คำปรึกษาการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในประเด็นการพัฒนาการอาชีวศึกษา

๒.๓ รายงานผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในประเด็นการพัฒนาการอาชีวศึกษา

๒.๔ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาเห็นสมควร

๒.๕ ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

คณะทำงานฝ่ายสนับสนุน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑. นายอำนวยการ เกษตรระกูล ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา การอาชีวศึกษา
๒. นายเจริญ บางเสน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
๓. นายสุบิน แพทย์รัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา อาชีวศึกษาภาคเหนือ
๔. นางพุทธชาติ ศุภลักษณ์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักความร่วมมือ
๕. นางทิพย์วรรณ เย็นตระกูล นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาวิชาชีพ
๖. นางเจ็ดฤดี ชินเวโรจน์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาวิชาชีพ
๗. นางปัทมา วีระวานิช นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคน อาชีวศึกษา
๘. นางอนงค์ กมลจิตตรี นักพัฒนาทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร อาชีวศึกษา
๙. นางเรณู สันตโยภาส นักพัฒนาทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร อาชีวศึกษา

- ๑๐.นางสาวประภา ทันตศุภาลักษณ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๑. นางสุมาลย์ พีระพล นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาวิชาชีพ
๑๒. นางสาววัลลภา ฉายโอภาส นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
๑๓. นางสิรินารถ ถีนานนท์ นักพัฒนาทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักอำนวยการ
๑๔. นางวารุณี สมพงษ์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคน
อาชีวศึกษา
๑๕. นางสาวอรรวรรณ พรหมใหม่ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคน
อาชีวศึกษา
๑๖. นางสาวรวงคนา ค้อซากุล นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคน
อาชีวศึกษา

